

Titiro iho iana ki tenei rongō korero:—He kai tangata te Maori. Ehara i te mea koirā te kai i ora ai ratou ma e mate-nuitia ana ranei e ratou. Engari he whiu tera i te mea i whakaaro kino i mahi kino ranei, ko tona iwi hapu ranei i pera. He mau-ariari tena. He nui he maha nga marae takototanga o te whakaaro rahi raua ko te whakaaro hohonu o te hunga e whanga ana ki nga pu-a-wai o era parenga o te hinengaro tangata a ka porekutia ki te menemene o te paparinga tangata kia tu ake ai he toa hei whakamarama i era porekutanga a ka kiia aua tu tangata he poropiti he matakite! A no te ahua perata nga o nga pu-a-wai heoi ano ko te rerenga tera o te ngakau ohooho. E taea hoki te pehea, kua oho te mea oho ahakoa hoki i nui te peratanga ko te hinengaro Maori tera e hopu-a-wairangi noa ana i te whakaata o nga tikanga i tupu mai ra i te Hono-i-Warua, ka whia nei rau tau te mahuetanga ake. Na runga i tena mohiotanga o etahi o ratou ka whakatu i a ratou hei poropiti etahi, hei matakite etahi, i konei ka whai nga mea haore i kaha ki te whaka Maori i nga pua-a-wai, i nga hua, ahakoa kei te kai tonu kei te kite tonu ratou, na konei ka whai-tuara taua hunga poropiti me aua matakite, ka whai turanga i roto i nga marae rui ai i nga ahua purapura katoa, e hua nei, e kotia nei, e kiia ra e te tuihuhinga. "*Ko ta te tangata e whakato ai, koirā ano tana e kokoti ai.*"—Karatia 6 7.

Tirohia nga korero mo Te Waka nei mo Takitimu. Tenei waka he waka tipua he waka tapu. Ona tangata e kiia ana he iwi tapu ara he tangata rangatira i runga i to te Maori tatai korero. He poropiti he tohunga he matakite i runga i taua waka otira i runga i nga waka katoa i hoe mai nei i Te Moana-nui-a-Kiwa. Otira ahakoa te wehewehe o ratou rerenga mai kotahi tonu te whaka aro i roto i a ratou katoa ara ko tenei kia tapu tonu ta ratou noho i runga i o ratou waka, kia tapatahi tonu hoki te whakaaro. Kaore tahi he waka i rere moohu noa mai i runga i te whakaaro kuare ki te tuku takoha ki o ratou kai arahi, me te tukunga whakamoemiti mo nga manaakitanga maha i te huarahi i ekengia mai ai tenei whenua-mai-tawhiti. I whiwhi tena waka tena waka i te hua o tana mahi pai o tana mahi kino.

He putake korero roa mehemea ki te whakatepetia te korero mo taua ropu poropiti me taua ropu matakite. Otira he wehenga rua i te wa ia ratou tae mai ki te wa o te tuihinga i nga korero. Kaati me timata mai taku whakamarama i te wa i timataria ai te whakakaupapa i nga korero o te motu, i kitea ai e te hunga o muri nei, i whanau ake nei i reto i te aiotanga o te motu, nga tuihuhia i whakakaupapatia hei titiro ma te hunga e piki ake ana.

No roto i nga tau o te tekau-ma-warū-ran ka puta ake ano nga mahi poropititanga. I aua ra ka maranga mai no Waikato ko Potatau he whakaara poropiti, ko Te Ua tenei ka tu. Ko tana mahara me whakatu he Haahi Motuhake a ko Anahera Mikaera